

Pažinimo ir asmeninės kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

Klasė: 9–10

Tema: Antrojo pasaulinio karo nusikaltimai žmogiškumui

MOKYMOSI UŽDAVINIAI:

Mokiniai:

- Ugdysis gebėjimą naudotis istorine medžiaga, kad galėtų suprasti dabartį.
- Ugdysis gebėjimą įvertinti įvairias pozicijas bei argumentuoti, remiantis faktais, vertinimais ir įvairiais požiūriais.

BENDROSIOS PROGRAMOS

Nuostatos – puoselėti savo ir visuomenės gyvenime praeityje susiformavusias, o šiandienos gyvenime tokias svarbias vertybes, kaip demokratija, humaniškumas, tolerancija ir kt.

Gebėjimai – įvertinti Antrojo pasaulinio karo metais Lietuvoje įvykdytus sovietų ir nacių nusikaltimus, holokaustą.

Žinios ir supratimas – apibūdinti Antrojo pasaulinio karo metais Lietuvoje įvykdytus sovietų ir nacių nusikaltimus, holokaustą.

ŠALTINIAI (MOKYTOJUI)

[doc. dr. Benediktas Šetkus, Istorijos esė: mokymas, rašymas, vertinimas \(Dialogas, 2008, nr. 13\)](#)

[Evaldas Bakonis, doc.dr. Sandra Grigaravičiūtė. ISTORIJS ESĖ: PASKIRTIS, PAGRINDINIAI ELEMENTAI, VERTINIMAS](#)

PRIEMONĖS

Dalomoji medžiaga:

- „Diktatoriai“ (1 priedas).
- S „Izraelio prezidentas: A.Hitlerio ir J.Stalino režimų nusikaltimų nereikėtų lyginti“ (3 priedas).
- Turinio dalys (4 priedas).

MOKYMOSI VEIKLA IR METODAI

I etapas.

Mokiniai suskirstomi į 4–5 grupes. Grupėms duodama [1 priedas](#) „[Diktatoriai](#)“. Išsinagrinę šaltinius A, B C, kiekviena grupė sukuria „[Karo receptą](#)“ ([vienos grupės pavyzdys](#), [2 priedas](#)

atgal

2. Grupėje išrenkamas grupės vadovas, kuris pristatys grupės „Karo receptą“ ir paaiškins kodėl pasirinko tokius „ingredientus“. Jeigu kitos grupės nesutinka su kitos grupės pasirinkimu, duodamas laikas diskusijoms ir argumentų išsakymams.

II etapas.

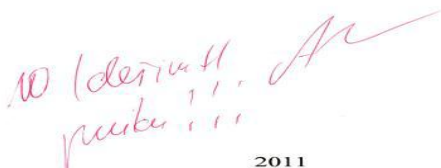
1. Mokiniai suskirstomi į 4–5 grupes. Grupėms duodamas [straipsnis](#) „[Izraelio prezidentas: A.Hitlerio ir J.Stalino režimų nusikaltimų nereikėtų lyginti](#)“ ([3 priedas](#)

atgal

Mokiniai grupėse diskutuoja ir argumentuotai įrodo arba paneigia straipsnyje išsakytą nuomonę. Mokiniais reikia paaiškinti, kad nėra vieno teisingo atsakymo, ir jų pasirinkimas gali būti įvairus, svarbu, kad grupė priimtų vieningą sprendimą. Grupėje išrenkamas grupės vadovas, kuris pristatys grupės atsakymą. Jeigu kitos grupės nesutinka su kitos grupės atsakymu, duodamas laikas diskusijoms ir argumentų išsakymams

III etapas. Recenzijos rašymas

Henrik Eberle ir Matthias Uhl
KNYGA APIE HITLERI
recenzija

2011

Namų darbams skiriama parengti knygos recenzija – kritinį ir aiškinamąjį įvertinimą raštu. Recenziją turi sudaryti trys pagrindinės dalys: konstatuojamoji, vertinamoji ir rekomenduojamoji. Pagal [turinio dalis \(4 priedas\)](#)

atgal

mokiniai parengia savo pasirinktos ar mokytojo nurodytos knygos recenziją.

IV etapas.

Mokiniai suskirstomi į 4–5 grupes. Kiekviena grupė turi susirasti vieną seną (iki XX a. II p.) šeimos nuotrauką ir atlikti tyrimą: išsiaiškinti nuotraukoje esančių žmonių likimus (tremtys, išėiviai ir pan.), gyvenimo ypatumus/įvykius, nurodytų metų istorijos įvykius pasaulyje ir Lietuvoje ([vienos grupės pavyzdys](#), [5 priedas](#)). Grupė

PRAKTINIAI PATARIMAI MOKYTOJUI

- Etapus galima atlikti ne per vieną pamoką. Priedų mokytojas gali nespausdinti, o visa medžiagą rodyti per kompiuterį lentoje.
- Mokytojas grupėms gali duoti ir šaltinį [A \(1 priedas\)](#). Mokiniai remdamiesi šaltiniu A, vadovėliu, straipsniu bei žiniomis parengia savo grupės nuomonę.
- Mokytojas pataria mokiniams, kad daugumoje šeimų yra senų dokumentų ar fotografijų, kuriomis jie gali. Keletas dokumentų pavyzdžių, kurie galėtų ženkliai padėti tyrimui: gimimo, santuokos ir mirties liudijimai, nekrologai, šeimos biblija, mokslo pažymėjimai, universiteto / mokymo įstaigos diplomai ir apdovanojimai, karinės tarnybos įrašai, verslo dokumentai, imigracijos

pasiskirsto vaidmenimis, ranka informaciją ir parengia pristatymą.

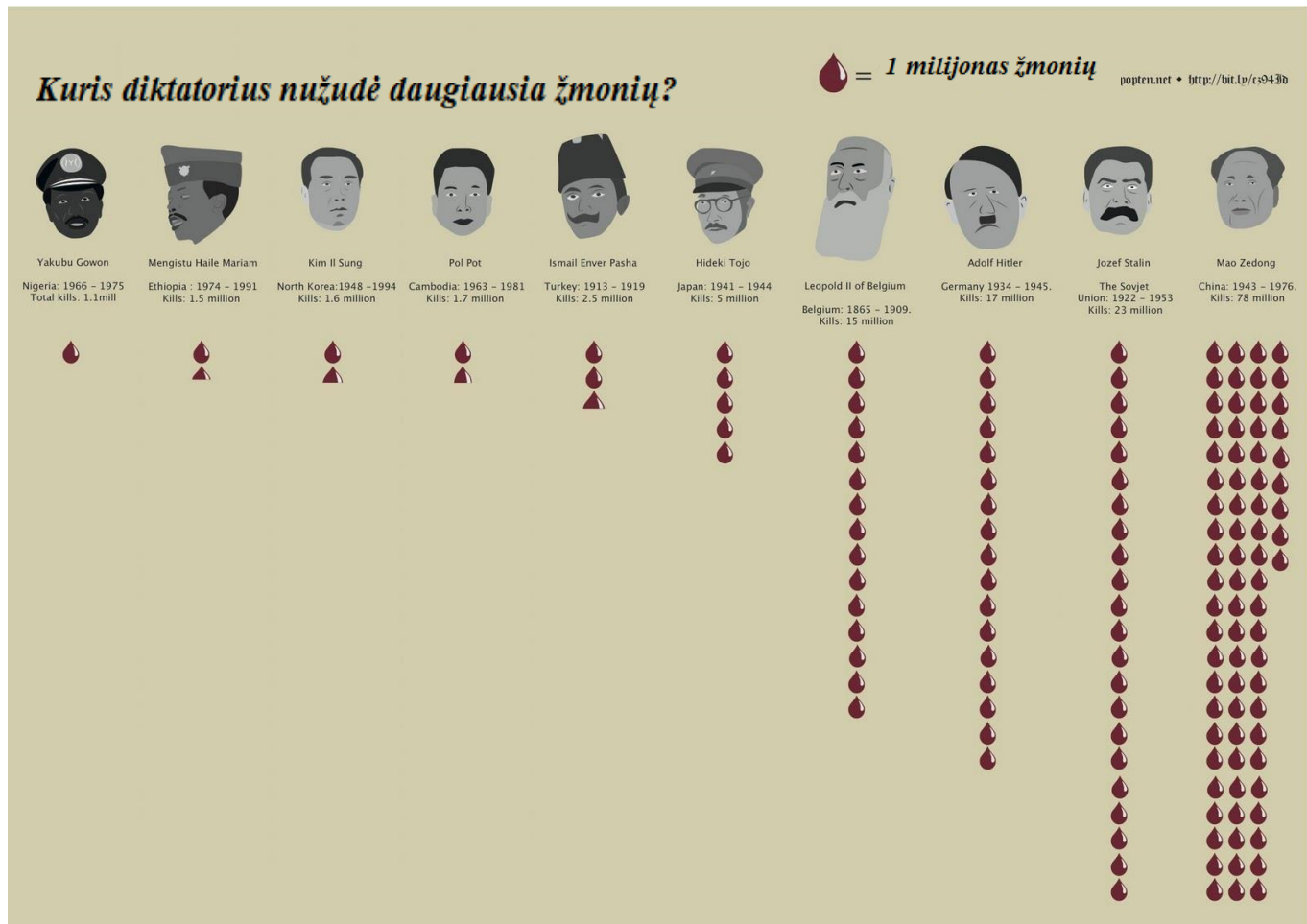
REFLEKSIJA. VERTINIMAS.

Mokytojas gali vertinti kaupiamuoju vertinimu už kiekvieną darbo etapą. Kiekvienu atveju reikia aptarti, pakomentuoti mokinio ar grupės pasiekimų rezultatus, akcentuoti, kas yra teigiama, patarti, padrąsinti, paaiškinti.

dokumentai, kelionių dokumentai, dienoraščiai, adresų knygos, gimtadienių knygos, laišakai, atvirukai, laikraščių iškarpos ir memuarai. Peržiūrėti senas šeimos fotografijas ir pažiūrėti, kiek žmonių atpažįstate. Parodyti fotografiją senesniems gimtadiniams, kad padėtų jiems prisiminti ir paprašyti, kad įvardintų, kiek galima daugiau žmonių iš fotografijų, kad ši informacija būtų išsaugota.

Priedai

Šaltinis A

Šaltinis B

„Dėmesio verta tai, kad viešumoje Hitleris savo elgesiu nedemonstravo agresyvumo, išskyrus pavienius pykčio pliūpsnius sakant kalbas. Nėgana to, jis darydavo bejėgio, nerangaus ir sentimentalus žmogaus įspūdį... Jį kamavo sunki isterija, kurios atveju charakterio ypatumai susiję su slaptu agresyvumu“ (D. Müller-Hagemann, *Zur Psychologie des deutschen Faschisten*, Rudolstadt, 1955, p. 58, 70).

Šaltinis C

„Kai Raudonoji armija 1940 metais okupavo Baltijos šalis, buvo ištremta arba nužudyta 130 tūkst. vyrų, moterų ir vaikų. Per nacių okupaciją nuo 1941 iki 1944 metų ištremta arba nužudyta dar 300 tūkst. žmonių - daugiausia žydų ir daugiausia Lietuvoje. Kai sovietai grįžo 1944 metais, jie suėmė dar 400 tūkst. žmonių per kitą dešimtmetį, daugiausia buožių. Apskritai paėmus, netekta apie dešimtadalio suaugusių gyventojų. Galima suprasti, kodėl žmonės prisimena šį laikotarpį kaip vieną ilgą didžiulę nelaimę“. (Daniel Hannan, „The Daily Telegraph“)

Netikeitas konfliktas (karo receptas)

Ingredientai:

- 5 kg godumo;
- 2 kg pavydo;
- 1 nepamirštamas pyktis;
- 1 didelis savanaudiškumas (labai subrendęs);
- 5 kg nepasitikejimo;
- 7 kg pernokusio smurto;
- 3 dideli nesusipratimai (jei tokie turite)

Gaminimo būdas:

Pirmiausia sumaišykite godumą ir pavydą. Virkite ant silpnos ugnies. Įmeskite nepamirštą pyktį. Supaurskite savanaudiškumą ir įdėkite sutriusėjusi mišinį. Sulašinkite nepasitikejimą ir gerai išmaišykite. Naudojami vandens rezervuarai (jei tokie turite) puigėsinaime smurtą. Įmirkite nesusipratimus ir viską išmaišykite. „Paimkite“ pasaulio lyderį ir ištuštinkite jį protu nuo taisyklių nuocių. Pusę mišinio užpildykite atradusis etnyje ir protu. Atsargiai gražinkite lyderį atgal. Kardu paskleiskite kitą pusę mišinio vienoje pasaulio šalyje.

Nepamirškite stovėti už nužaros, kai tai darysite; jūr galite tapti savo kūnybos auka. Stebėdami pasekmes galėsite džiaugtis skausmu ir kančiomis. Baigę darbus bandykite išvalyti virtuvę: visi ingredientai bus užferę įs kamybės.

Greitas patarimas: kad šlovės būtų ryškios, pirma veik, paskui galvok.

Izraelio prezidentas: A.Hitlerio ir J.Stalino režimų nusikaltimų nereikėtų lyginti

Shimonas Peresas, Izraelio prezidentas

© „Reuters“/„Scanpix“

Izraelio prezidentas Shimonas Peresas mano, kad Vokietijos ir Sovietų Sąjungos diktatorių Adolfo Hitlerio ir Josifo Stalino režimų įvykdytų nusikaltimų nereikėtų lyginti. „Tačiau nemanau, kad Hitlerį ir Staliną bei jų nusikaltimus reikėtų lyginti“, – „Lietuvos ryte“ cituojamas Izraelio vadovas.

Pasak Izraelio prezidento, J. Stalinas padarė vieną naudingą dalyką – prisidėjo nugalint nacius Antrojo pasaulinio karo metu, o Sovietų Sąjungos vadovo brutalumas karo metu galėjo būti reikalingas.

„Tačiau vis dėlto vieną dalyką Stalino naudai galėčiau pasakyti – jis nugalėjo Hitlerį, o Rusijos vaidmuo laimint Antrąjį pasaulinį karą buvo didžiulis. Rusai už šį karą sumokėjo siaubingą kainą ir galbūt tokiomis aplinkybėmis Stalino brutalumas buvo reikalingas. Todėl neskubėčiau jo teisti“, – teigė S. Peresas.

Anot Izraelio vadovo, nacizmo ir stalinizmo nusikaltimai nelygintini dėl to, kad dėl A. Hitlerio kaltės, pasak S. Perezos, nužudyta daug daugiau žmonių nei dėl J. Stalino.

„Rusijoje buvo koncentracijos stovyklos, tačiau dujų kamerų nebuvo. Per ilgus dešimtmečius žydai Rusijos gyvenime atliko nemenkų darbų ir buvo priversti asimiliuotis, tapti komunistais. Man nėra malonu kalbėti, kaip buvo sunaikinta 6 mln. žydų. Tačiau Hitlerio beprotybė kainavo pasauliui 60 mln. gyvybių ir dar apie 200 mln. sužeistų, suluošintų žmonių. Joks kitas beprotis pasaulio istorijoje nepadarė panašios fizinės ir intelektualios žalos“, – kalbėjo S. Peresas.

http://www.technologijos.lt/n/mokslas/istorija_ir_archeologija/straipsnis-9961/straipsnis/Izraelio-prezidentas:-AHitlerio-ir-JStalino-rezimu-nusikaltimu-nereiketu-lyginti-?l=2&p=1

Turinys

TURINYS	2
ŽINIOS APIE AUTORIŲ	3
KNYGOS STRUKTŪRA	5
ŠALTINIŲ APŽVALGA	7
PAGRINDINĖ PROBLEMA	8
AUTORIŲ POŽIŪRIS BEI IŠVADOS	9
KNYGOS PALYGINIMAS SU 10 KL. ISTORIJS VADOVĖLIU.....	11
RECENZENTO POŽIŪRIS, IŽVALGOS, IŠVADOS.....	12

Šioje nuotraukoje nufotografuoti mano proproseneliai su savo vaikais. Kairėje sėdi tėvas Bronius Marcinkevičius, gimęs 1897m Antašavos kaime. Turėjo dvi seseris; jaunystėje tarnavo pas ūkininkus, buvo kaimo muzikantas – grojo armonika. Dešinėje sėdi motina Ona Liobikaitė, gimusi 1900-02-21 Uoginių kaime (dabar Kupiškio raj.) ūkininko šeimoje, kurioje buvo 9 vaikai. Uoginių pradžios mokykloje baigė 4 skyrius. Susituokę jiedu turėjo 15 ha žemės – dalį gavo iš Onos tėvų, kitą dalį nusipirko, mat tuo metu vyko žemės reforma (1922-02-15 priimtas žemės įstatymas). Reformos metu kaimai buvo skirstomi į vienkiemius, ir šeima gavo žemę kaimo pakraštyje, netoli koplyčios, kurioje XVIIIa. kunigavo Antanas Strazdas. Šeimoje augo 5 vaikai, visi įgijo bent pradinį išsilavinimą. Tėvai ūkininkavo iki kolūkių sukūrimo. Po karo žemę nacionalizavo. Tėvas dirbo kolūkyje. Apie 1960 metus tėvai pardavė namus ir persikėlė gyventi į Šeduvą. Pasistatė namą ir gyveno su dukros Leontinos šeima. Bronius Marcinkevičius mirė 1969m, Ona Marcinkevičienė – 1982m., abu palaidoti Šeduvos kapinėse.

Sūnus Napoleonas (stovi antras iš dešinės) gimė 1921-02-21. Uoginiuose baigė pradžios mokyklą; paaugęs padėdavo tėvams ūkyje, jaunystėje tris metus tarnavo pas ūkininkus. Vėliau susirado darbą geležinkelyje, buvo išsiųstas dirbti į Šeduvą, ten nuomojosi kambarį pas šeiminkus. Geležinkelyje dirbo per visą karą, nes ten dirbančių nei vokiečiai, nei rusai nelietė. Karui baigiantis 1944m susituokė su Elena Mozdeikaitė. Po karo dėl pablogėjusios sveikatos nebegalėjo dirbti sunkaus darbo, susirado elektriko darbą Šeduvos pašto radiomazge. Rajono LKP komiteto sekretorius pasakė, kad Napoleonas atestacinių egzaminų neišlaikysias, kol neįstosias į partiją, todėl jis įstojo į partiją, baigė Šeduvos suaugusiųjų vakarinės mokyklos 7 klases. Buvo paskirtas Šeduvos pašto viršininku. 1964m išsikėlė gyventi į Klaipėdą. Dirbo Trinyčių fabrike elektriku iki mirties 1971m. Turėjo dukterį Nijolę ir sūnus Vytautą ir Vladą. Nijolė yra mano močiutė iš motinos pusės.

Kodėl esė? Savo gimimo laikais istorija buvo laikoma menu, žodžio menu (istorijos globėja Klėja – viena iš devynių menus atstovaujančių deivių, o Herodotas pripažinimą įgijo rašytojų varžybose). Tad dabar Lietuvos mokykloje ši nepelnytai užmiršta istorijos pusė bandoma atgaivinti Lietuvos jaunųjų istorikų olimpiadose.

Istorijos esė – gana laisvos formos mokslinio tipo tekstas, kuriame išreiškiamas autoriaus požiūris į vieną ar kitą problemą, išryškinama rašančiojo nuomonė. Esė rašoma įvairiai. Lietuvos jaunųjų istorikų olimpiadose ji kuriama remiantis pateiktais šaltiniais. Šaltinius reikia interpretuoti, susieti su turimomis žiniomis ir padaryti išvadas. Svarbiausi reikalavimai (ir vertinimo rodikliai) – pademonstruoti gebėjimą suprasti istorijos problemą, interpretuoti istorijos šaltinius, sieti juos su pateikta tema (problema) ir jais remiantis kurti istorinį pasakojimą.

Esė struktūra. Nors esė struktūra gana laisva, tačiau būtinos tokios dalys - įžanga (problemos kėlimas, suintrigavimas), dėstymas (problemos skaidymas dalimis, argumentacija, jos parėmimas citatomis, vaizdiniais), išvados (pagrindinis akcentas).

Įžangoje turėtų būti savais žodžiais paaiškinama problemos esmė, konstatuojama tezė. Pagrindinė esė idėja yra pateikiama viename sakinyje – vadinamame tezės konstatavime. T.y. tas pagrindinis sakinyje turi aiškiai parodyti, kas pristatoma esė. Įvade svarbu nusakyti pateiktą šaltinių ryšį su nagrinėjama problema. Galima pristatyti ir klausimo sprendimo variantus, net parodyti ir savą požiūrį į problemą. Gera pradžia turėtų iš karto suintriguoti, sudominti.

Dėstymas – pagrindinė esė dalis, kurioje pagrindžiama sava idėja, parodomi kitų idėjų ar požiūrių trūkumai, išdėstomi argumentais grindžiami samprotavimai. Argumentai yra iliustracinė darbo dalis. Šioje dalyje autorius parodo ką žino apie tai, įrodo, kad žino, ir pateikia pavyzdžius. Pateikiami gerai apgalvoti ir atrinkti pavyzdžiai. Jei jų nedaug, galima pateikti išsamiau. Tai įrodys skaitytojui, kad autorius žino tai, ką tvirtina, ir priverčia patikėti argumentų teisingumu.

Dėstymą turėtų sudaryti pastraipos, kuriose istorijos žinios yra susijusios tam tikru loginiu ryšiu. Kiekviena pastraipa turi būti ir informatyvi, ir struktūruota. Tai reiškia, kad kiekvienoje pastraipoje turėtų būti svarbus teiginys ir tą teiginį pagrindžiantys faktai. Faktų turėtų būti pateikta pakankamai – tai rodo, kad autorius turi užtekčiai žinių ir jomis remdamasis gali atlikti analizę. Svarbu tik nepadaryti dalykinių klaidų ir naudoti tuos faktus, kurie glaudžiai siejasi su gvildinama tema. Su esė tema nesusijusių faktų pateikimas darbą silpnina. Pastraipos pabaigoje pateikiamos dalinės išvados. Norint sujungti visus išdėstytus argumentus į visumą, reikia naudoti specialius pereinamuosius žodžius (jei reikia – sakinius), pastraipos pradžioje ar pabaigoje, kad lengviau būtų dėstomąją dalį skaityti.

Išvados. Jomis baigiasi esė. Išvadose siekiama parodyti, kad tai, kas pradžioje buvo apibrėžta ir vėliau išdiskutuota, yra iš tiesų pagrįsta. Išvados apibendrina arba dar kartą konstatuoja pagrindinę esė idėją. Skaitytojas turi pajusti, kad esė baigta. Turi atrodyti, jog daugiau nėra ką pridurti. To galima pasiekti susiejant pradžią ir pabaigą.

Esė tipai. Esė gali būti įvairių tipų:

1. Esė analizė/įvertinimas. Vertinamos asmenybės, idėjos, žmonių ar vyriausybių veiksmai. Vertinama pagal pasirinktus kriterijus. Esė būtinai aptariami kriterijai, kuriais remiantis vertinama ar analizuojama.

Pavyzdys. Parašyti esė apie tai, kodėl svarbi ES pilietybė. Įvade pateikiama nuomonė, kodėl ES pilietybė yra svarbi. Dėstyme pateikiami kriterijai: 1) Europos identiteto stiprinimas; 2) galimybė ES piliečiams žymiai intensyviau dalyvauti Bendruomenės integracijos procese; 3) ES pilietybės vaidmuo papildant, bet nepakeičiant nacionalinės pilietybės. Išvadose dar kartą apibendrinami visi vertinimai dėl ES pilietybės.

2. Aiškinimo esė. Aiškinama kaip ar kodėl kažkas vyksta. Reikia paaiškinti skirtingas priežastis/motyvus ir padarinius. Kiekviena priežastis ar motyvas aiškinami atskirai.

Pavyzdys. Parašyti esė, kodėl buvo įkurtas Europolas (Europos Policijos agentūra). Įvade pateikiama pagrindinė informacija apie Europolą. Dėstyme aiškinama pirmoji priežastis – sukurti Europos policiją, antroji priežastis – kontroliuoti situaciją ES be sienų (neturimos omenyje išorės sienos). Išvadose apibendrinamos išvardytos priežastys.

3. Pasirinkimo esė. Pasirenkamas objektas, idėja ar veiksmas, kurį norima aptarti/įvertinti.

Pavyzdys. Parašyti esė, kurioje renkamasi tarp dviejų Europos integracijos paradigmu: viršnacionalinės ir orientuotos į nacionalinę valstybę. Įvade supažindinama su Europos integracijos paradigmomis. Dėstyme

apibrėžiama ir paaiškinama 1) viršnacionalinė paradigma ir 2) į nacionalinę valstybę orientuota paradigma. Tada paaiškinama, kodėl renkamosi viena ar kita ir – kodėl. Išvadose apibendrinamos Europos integracijos paradigmos, akcentuojami savojo pasirinkimo motyvai.

Yra ir daugiau esė tipų – **įvykių sekos, aprašymo/apibūdinimo, klasifikavimo, apibrėžimo** – kurie tėra aprašytų pirmų variantai.

Esė apimtis. Olimpiados metu siūloma „tilpti“ į 3 puslapius (A4 formatas).

Esė vertinimas. Maksimalus vertinimas – 50 taškų

I. Įvadas į temą, (vertinama iki 8 tšk.)

Po *vieną (t.y. gerai) – du (t.y. puikiai) taškus* skiriama, jei yra :

- savais žodžiais paaiškinta problemos esmė / konstatuota tezė;
- intriguojanti, susidomėjimą kelianti pradžia ar perėjimas į dėstymą;
- paaiškintas pateiktų šaltinių, jų autorių ryšys su nagrinėjama tema;
- pristatyti klausimo sprendimo variantai ir/ar savas požiūris/pozicija.

II. Temos atskleidimas, (vertinama iki 12 tšk.)

Skiriami tokie vertinimai (balai, jų pagrindimo aprašymas):

1-2 – tema išdėstyta, tačiau tai – tik paprastas pasakojimas;

3-4 – tema atskleista paviršutiniškai, pateikiamas tik vienas požiūris, grindžiamas pavyzdžiais;

5-6 – tema yra atskleista pakankamai gerai, pateikiami keli pavyzdžiais iliustruojami požiūriai;

7-8 – tema yra visiškai atskleista, analizuojami pavyzdžiais iliustruojami požiūriai, pasitelkiami palyginimai, priežasties ir pasekmės ryšiai.

9-10 – tema yra visiškai atskleista, analizuojami ir įvertinami pavyzdžiais iliustruojami požiūriai, pasitelkiami palyginimai, priežasties ir pasekmės ryšiai.

Papildomai **1-2** balus prie bet kurio vertinimo (išskyrus žemiausiąjį) galima pridėti, jei dėstymas sudarytas iš pastraipų, kuriose istorijos žinios yra susijusios tam tikru loginiu ryšiu – teiginys ir to teiginio pagrindimas.

III. Savų žinių pritaikymas, (vertinama iki 12 tšk.)

Po *vieną (t.y. patenkinamai), du (t.y. gerai), tris (t.y. puikiai) taškus* skiriama, jei yra toks chronologijos, faktografijos, lokalizacijos, istorinės terminijos pateikimas:

- naudojamas reikalingos, tik su tema susijusios datos, pateikiamos be klaidų;
- naudojami reikalingi, tik su tema susiję faktai, pateikiami be klaidų;
- naudojamas reikalingos, tik su tema susijusios vietovės, pateikiamos be klaidų;
- naudojamas reikalingos, tik su tema susijusios sąvokos, pateikiamos be klaidų;

IV. Šaltinių naudojimas, (vertinama iki 9 tšk.)

Po *vieną (t.y. patenkinamai), du (t.y. gerai), tris (t.y. puikiai) taškus* skiriama, jei yra:

- reikalingų faktų iš šaltinių „ištraukimas“;
- šaltinių sąsajų pademonstravimas;
- jų interpretavimas atsižvelgiant į autorystę.

V. Išvadų formulavimas, (vertinama iki 6 tšk.)

Po *vieną (t.y. gerai) – du (t.y. puikiai) taškus* skiriama, jei yra :

- pagrindinės esė idėjos apibendrinimas / konstatavimas dar kartą;
- darbo autoriaus asmeninis požiūris, tačiau jis nėra pagrįstas;
- darbo autoriaus asmeninis požiūris, pagrįstas vienu dviem esminiais argumentais.

VI. Bendras raštingumas, (vertinama iki 3 tšk.)

Skiriami tokie vertinimai (balai, jų pagrindimo aprašymas):

0 – autorius nekreipia dėmesio į rašybą;

1 – santykinai daug kalbos (gramatinių) ir skyrybos klaidų;

2 – santykinai mažai kalbos (gramatinių) ir skyrybos klaidų;

3 – praktiškai nėra kalbos (gramatinių) ir skyrybos klaidų.

Naudota:

1. Sprendžiant antisemitizmo problemą: kodėl ir kaip? Vadovas pedagogams.
http://www.komisija.lt/Files/www.komisija.lt/File/Why%20and%20How%20LITHUANIAN_final%20draft.pdf
2. http://archive.adl.org/education/courttv/pyramid_of_hate.pdf
http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/1218-187088_FRA_HOLOCAUST_HANDBOOK_LT_BAT.pdf
3. www.levandehistoria.se
http://www.technologijos.lt/n/mokslas/istorija_ir_archeologija/straipsnis
5. [9961/straipsnis/Izraelio-prezidentas:-AHitlerio-ir-JStalino-rezimu-nusikaltimu-nereiketu-lyginti-?l=2&p=1](http://www.technologijos.lt/n/mokslas/istorija_ir_archeologija/straipsnis/9961/straipsnis/Izraelio-prezidentas:-AHitlerio-ir-JStalino-rezimu-nusikaltimu-nereiketu-lyginti-?l=2&p=1)
6. http://www.dialogas.com/senoji/index.php??lng=lt&content=pages&page_id=21&news_id=2476
7. Socialinių mokslų darbų aplankas. Jolita Milaknienė.
<http://www.upc.smm.lt/tobulinimas/renginiai/medziaga/mdienos3/>